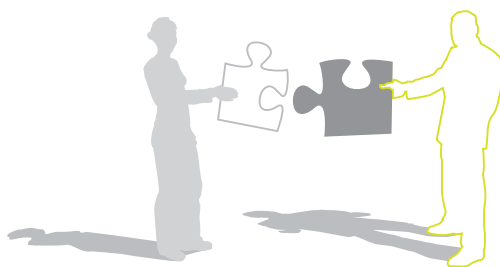

Utenrikspolitisk strategi for bekjempelse av internasjonal terrorisme

UTENRIKSDEPARTEMENTET

UTENRIKSPOLITISK STRATEGI FOR BEKJEMPELSE AV INTERNASJONAL TERRORISME

FORORD VED UTENRIKSMINISTER

JONAS GAHR STØRE

Terror rammer uskyldige, sprer frykt og representerer de groveste brudd på menneskerettigheter og folkeretten.

Terror kan aldri tolereres eller unnskyldes.

Terror må forebygges og bekjempes, nasjonalt og internasjonalt.

Derfor kan terror bare overvinnes gjennom et bredt sett av virkemidler: Gjennom utdanning, økt kulturforståelse og utvikling. Gjennom økt politi- og justissamarbeid. Og – i ytterste fall – gjennom mer direkte maktbruk.

Kampen mot terrorisme er dypest sett en kamp om verdier. Og vår innsats mot terror vil bare lykkes dersom kampen føres i full overensstemmelse med rettsstatens prinsipper og de universelle menneskerettighetene.

Formålet med dette heftet er å vise at Regjeringens innsats mot terrorisme er basert på en strategisk, helhetlig og bred nasjonal tilnærming, på internasjonalt samarbeid med De forente nasjoner i spissen, og alltid på grunnlag av de grunnleggende verdier vi ønsker å forsvare.

Oslo, september 2006

Jonas Gahr Støre

1. INNLEDING

I tiden etter terroranslagene i USA 11. september 2001 har internasjonal terrorisme og spredning av masseødeleggelsesvåpen fremstått som de fremste truslene mot internasjonal sikkerhet. Terrorhandlinger har senere rammet uskyldige sivile både i Moskva og Madrid, på Bali og i Bagdad, i London, Mumbai og Amman. Terrorisme er en global trussel som må bekjempes globalt.

FN, NATO, EU og andre internasjonale organisasjoner har derfor gitt kampen mot internasjonal terrorisme høyeste prioritet.

Trusselen omfatter alle mennesker og samfunn og det påhviler alle land å bidra til kampen mot internasjonal terrorisme i tråd med FNs vedtak.

Dette budskapet ble understreket i FNs toppmøteerklæring høsten 2005 hvor medlemslandene fordømte alle former for terrorisme, uansett form og formål, og fastslo at terrorisme er en av de mest alvorlige trusler mot internasjonal fred og sikkerhet.

Den internasjonale innsatsen etter 11. september 2001 har vist at det ikke finnes enkle løsninger i kampen mot internasjonal terrorisme. Militær makt kan være nødvendig, men vil ikke være tilstrekkelig.

Vi må ta i bruk et bredt spekter av virkemidler, herunder politiske, juridiske, økonomiske, humanitære og diplomatiske. En grunnleggende forståelse av hvordan terrorgrupper opererer og hva som motiverer dem og deres støttespillere er avgjørende for å finne fram til effektive tiltak.

Internasjonal terrorisme preges i første rekke av islamistiske grupperinger tilknyttet eller inspirert av al-Qaida nettverket. Al-Qaidas budskap om at muslimske samfunn og verdier er under angrep fra Vesten synes å nyte betydelig oppslutning i deler av den muslimske verden. Det er imidlertid viktig å slå fast at det store flertallet av muslimer tar sterk avstand fra alle former for terrorisme.

Det vil være viktig at vi bidrar til å svekke den folkelige støtten til terrorgrupper og bekjemper de terrornettverkene vi kjenner til. Det er på denne måten vi best kan hindre den rekruttering som i dag skjer både i muslimske land og i

andre land og miljøer. Tiltak som kan motvirke radikaliserings og redusere grunnlaget for rekruttering bør derfor få særlig oppmerksomhet.

Vi har erfart at væpnede konflikter i muslimske land og i områder med muslimske minoriteter kan gi næring til fornyet misnøye i muslimske samfunn og tiltrekke seg terrorister fra en rekke land. Dette har vi sett bl.a. i Afghanistan, Tsjetsjenia og Irak.

Slike konflikter kan derfor bidra til økt rekruttering. Det er derfor viktig at det internasjonale samfunnet opptre i tråd med folkeretten og at vi respekterer menneskerettighetene. Videre er det avgjørende at vi støtter opp om demokratiske institusjoner – herunder på sikkerhetssiden – slik at vi bidrar til stabile og demokratiske samfunn.

Sammenhengen mellom fattigdom og terrorisme er ikke entydig. Likevel vil en del av det vi gjør i kampen mot fattigdom også være viktig for å forebygge terrorisme. Dette gjelder særlig innsats innenfor

demokratisk utvikling, rettførdig fordeling og godt styresett. Det vil være viktig å videreutvikle vår egen tenkning på dette området.

Vi har så langt vært forskånet fra terrorhandlinger på norsk jord. Imidlertid er også Norge og norske interesser truet av internasjonal terrorisme. Et bærende prinsipp for norsk utenrikspolitikk er å styrke FN. Norge vil derfor bidra til kampen mot internasjonal terrorisme i tråd med erklæringen fra FNs toppmøte i september 2005. Vi vil fortsatt ta vårt ansvar i nært samarbeid med andre aktører. Det er også slik vi best kan ivareta norske interesser og vår egen sikkerhet.

En overordnet målsetting for vår innsats er at Norge innenfor rammen av folkeretten skal yte et effektivt og relevant bidrag til kampen mot internasjonal terrorisme som også bidrar til å redusere trusselen mot Norge.

For å nå denne målsettingen er det nødvendig å se helhetlig på vår innsats. Vi er engasjert i kampen mot

terrorisme langs en rekke spor og med en rekke aktører nasjonalt og i mange fora internasjonalt. Styrket koordinering av denne innsatsen er vesentlig. Dette er også en forutsetning for at vi skal få større gjennomslag for norske synspunkter. Vi må komme med det samme budskapet og ha den samme tilnærmingen uavhengig av hvor norske interesser er representert.

Videre må vi se de ulike delene av vår innsats i sammenheng slik at ikke kortsiktige tiltak undergraver det vi ønsker å oppnå på lang sikt.

En helhetlig strategi må videre tilpasses de ressurser vi har til rådighet og ligge innenfor de generelle prioriteringene for norsk utenriks- og sikkerhetspolitikk. Dette innebærer en klar vektlegging av multilateralt samarbeid og FNs overordnede rolle. Videre skal vi videreføre en omfattende utviklingsbistand og engasjement for fred og konfliktløsning. Vi skal også klart forsvare folkeretten og menneskerettighetene.

Vi skal over tid opprettholde en forutsigbar og gjenkjennelig linje.

Med dette som utgangspunkt vil Norges strategi for vårt bidrag til kampen mot internasjonal terrorisme ha følgende målsetninger:

- Bidra til et effektivt internasjonalt rammeverk for bekjempelse av terrorisme
- Sikre at innsatsen skjer innenfor rammen av folkeretten og med respekt for menneskerettighetene
- Bidra til forsoning, konfliktløsning og gjenoppbygging
- Bygge forståelse mellom religioner og samfunn
- Bekjempe fattigdom
- Bidra til fred og sikkerhet gjennom deltakelse i internasjonale operasjoner

- Motvirke spredning av masseødeleggelsesvåpen
- Motvirke finansiering av terrorisme
- Forsterke politi- og etterretningssamarbeidet internasjonalt

For å nå disse målsettingene må vi styrke koordineringen av norsk innsats internasjonalt. Dette vil skje langs to spor:

For det første ved å klargjøre norske prioriteringer og posisjoner i det arbeidet som pågår internasjonalt. Dette er omtalt i del 2.

For det andre ved å styrke koordineringen av Utenriksdepartementets (UD) arbeid på dette felt, og UDs samarbeid med de mest berørte departementer og etater som arbeider med spørsmål knyttet til bekjempelsen av internasjonal terrorisme. Dette er omtalt i del 3.

2. NORSKE PRIORITERINGER OG POSISJONER

En helhetlig og langsiktig tilnærming til bekjempelse av internasjonal terrorisme må balansere forebyggende og bekjempende tiltak. Dersom vi ikke tenker langsiktig når vi i dag bekjemper terrorgrupper, kan vi i morgen stå overfor nye terrorgrupperinger med større kraft og folkelig oppslutning. Vi kan komme i en situasjon der vi undergraver våre egne målsettinger. Respekt for demokrati, menneskerettigheter og folkeretten må derfor stå helt sentralt i all vår innsats mot terrorisme.

2.1 Styrket internasjonalt rammeverk

FN har et særlig ansvar for å koordinere den globale innsatsen mot terrorisme. Styrking av FNs rolle er viktig både for å sikre at den internasjonale innsatsen både er forankret i og følges opp av alle verdens land. En styrket rolle for FN vil bidra til en mest mulig samlet og helhetlig internasjonal innsats både på kort og lang sikt.

FNs rolle i kampen mot terrorisme ville bli vesentlig styrket dersom man kunne oppnå enighet om en definisjon av terrorisme og en helhetlig FN-konvensjon mot internasjonal terrorisme. Med dette på plass ville det være enklere å utarbeide en klar strategi for FNs rolle i kampen mot internasjonal terrorisme. Norge vil derfor gi høy prioritet til arbeidet i FN for en helhetlig konvensjon og strategi mot terrorisme, slik FNs generalsekretær har foreslått.

FNs rammeverk er i dag i første rekke basert på 13 konvensjoner mot terrorisme og flere komiteer som følger disse opp. Norge var blant de første land som ratifiserte alle de 13 konvensjonene. Norge legger stor vekt på at disse konvensjonene følges opp av samtlige av FNs medlemsland, noe vi også har bidratt til gjennom bilateral og multilateral assistanse.

1267-komiteen under Sikkerhetsrådet fører liste over personer, grupper, foretak eller enheter med tilknytning til Osama bin Laden,

Taliban og Al-Qaida. Norge har gjennomført Sikkerhetsrådets liste med forskrift av 22.12.1999 nr 1374 om sanksjoner mot Osama bin Laden, al-Qaida og Taliban.

Forskriften angir de sanksjoner som gjelder mot de listeførte. Dette gjelder påbud om frys av midler, forbud mot å gjøre midler tilgjengelige for de listeførte, reiseforbud samt våpenembargo. Dette arbeidet er viktig for å bekjempe terrororganisasjoner.

Norge følger aktivt opp FNs sikkerhetsrådsresolusjon 1373 om å forhindre finansiell støtte til terroristgrupper, forhindre at terroristgrupper søker tilflukt innenfor landets territorium, fryse midler som tilhører terrorister, dele informasjon om terroristgrupper, samarbeide om etterforskning og rettsforfølgelse,

kriminalisere all deltagelse og støtte til terrorisme, samt tilslutte seg FNs terrorismekonvensjoner.

Norge har støttet Den afrikanske union (AU) og en rekke afrikanske land med gjennomføring av resolusjon 1373. Vi vil fortsette å prioritere assistanse til afrikanske land gjennom kapasitetsbygging som tar sikte på å sette dem i stand til å etterleve sine forpliktelser. Vi vil også vurdere økt støtte til det arbeidet FNs antiterrorordirektorat (Counter Terrorism Executive Directorate – CTED) gjør for å følge opp resolusjon 1373. Dette kan være bistand til enkeltland og til økt samarbeid mellom internasjonale, regionale og sub-regionale organisasjoner. Norge vil også se på mulighetene for et nærmere samarbeid med EU om forebyggende og kapasitetsbyggende innsats overfor tredjeland i kampen mot terrorisme.

Norge ønsker å styrke FNs overordnede og koordinerende rolle i kampen mot internasjonal terrorisme gjennom støtte til arbeidet for en felles definisjon av terrorisme, en helhetlig konvensjon mot terrorisme og en felles strategi mot terrorisme.

Norge støtter også arbeidet under sikkerhetsrådsresolusjon 1566 som skal se på hvordan man kan effektivisere sanksjonene mot terrorgrupperinger og individer samt hvordan man kan utvide FNs listeføring til andre organisasjoner enn dem som er tilknyttet al-Qaida og Taliban (1267-komiteen).

Videre er vi i ferd med å trappe opp vår støtte til FNs kontor for narkotika og kriminalitetsbekjempelse (UNODC) som bistår en rekke medlemsland med oppfølging av resolusjon 1373 og de aktuelle FN-konvensjoner mot terrorisme. UNODC bidrar også til reform av justissektoren i videre forstand, og koordinerer for øvrig FNs anti-terrorarbeid.

2.2 Respekt for folkeretten og menneskerettighetene

Udemokratiske og undertrykkende regimer kan lede til hat og ekstremisme som kan gi økt oppslutning om terrorisme. Vestlig støtte til slike regimer kan redusere befolk-

ningens respekt for vår politikk og våre verdier. Derfor er støtte til demokrati, rettssikkerhet og respekt for menneskerettighetene et viktig forebyggende tiltak i den langsiktige kampen mot terrorisme.

Norge vil arbeide for å fremme respekten for menneskerettighetene og for rettstatsprinsippene som en viktig del av det langsiktige arbeidet mot terrorisme. I denne sammenheng er det en økende oppfatning av at Vesten opererer med ”doble standarder”, noe som har fremstått som en viktig drivkraft for ytterligere radikalisering og støtte til internasjonal terrorisme. Det er derfor svært viktig å synliggjøre Norges konsekvente politikk når det gjelder respekt for menneskerettighetene og rettstatsprinsippene.

Norge har lenge understreket at ingen kan falle utenfor folkerettens beskyttelse. Folkeretten slår fast at det gjelder visse grunnleggende, ufravikelige folkerettslige regler som forplikter alle stater og beskytter alle personer pågrepet i væpnet konflikt.

Folkerettens grunnleggende og ufrevikelige regler omfatter plikten til å behandle alle fanger human, en plikt til å beskytte alle fanger mot tortur, inhuman, umenneskelig og grusom behandling og et krav om at ingen kan holdes fanget uten rettslig grunnlag eller på ubestemt tid. Norge mener av denne grunn at avklaringen av spørsmål om status, rettigheter og behandling av fanger i forbindelse med grenseoverskridende terrorisme er avgjørende for det langsiktige arbeidet mot terrorisme.

Viktigheten av å ivareta rettstatsprinsippene har bidratt til at Norge gjennom de siste årene har styrket vår bistand til sikkerhetssektorreform – og da særlig styrking av rettskjeden – i post-konflikt stater eller områder. I denne bistanden står respekt for menneskerettighetne helt sentralt.

I det bilaterale utviklingssamarbeidet vil Norge fortsette å gi høy prioritet til arbeidet med respekt for menneskerettighetene og rettstatsprinsippene, både gjennom bidrag til utvikling av ansvarlige stater, dialog med myndigheter og gjennom støtte til aktører i det sivile samfunnet. Norge vil i denne sammenhengen fortsette arbeidet med våre bilaterale menneskerettighetsdialoger overfor utvalgte land.

Norge støtter FNs Høykommissær for menneskerettigheter (OHCHR) som spiller en helt sentral rolle når det gjelder beskyttelse av menneskerettigheter globalt. Det er derfor positivt at Høykommissæren prioriterer arbeidet med å beskytte menneskerettigheter i kampen mot terrorisme. Videre er det – slik Høykommissæren har understreket – viktig at de antiterroriltak medlemslandene innfører er under kontroll av rettsvesenet.

Norge vil arbeide aktivt for å fremme respekten for menneskerettighetene og for rettstatsprinsippene som en viktig del av det langsiktige arbeidet mott terrorisme.

Norge har støttet arbeidet i FN med etablering av et nytt Råd for menneskerettigheter til erstatning for Menneskerettighetskommisjonen. Fra norsk side legger vi vekt på at dette arbeidet vil munne ut i en reell effektivisering og oppgradering i samsvar med den viktighet menneskerettighetsarbeidet har i det forebyggende arbeid mot terrorisme.

Videre støtter vi arbeidet innenfor Europarådet med å sikre at kampen mot terrorisme skjer i tråd med demokratiske og rettsstatlige prinsipper, tuftet på respekten for menneskerettighetene. Det er positivt at Europarådet aktivt følger opp ved å be medlemsland om å rapportere om lovgivning, praksis og enkeltsaker. Vi vil fortsette å følge opp våre forpliktelser overfor Europarådet, især i forhold til Den europeiske menneskerettighetskonvensjonen (EMK).

Vi vil videreføre vår støtte til OSSEs arbeid for gjennomføring av FNs konvensjoner mot terrorisme. En viktig målsetning for OSSEs arbeid

er innenfor en regional ramme å bistå medlemslandene med å gjennomføre FN-forpliktelser ved å bidra til informasjonsutveksling og å bidra til å utvikle nasjonalt lovverk. OSSE er gjennom sine tiltak en god støttespiller for FN i kampen mot internasjonal terrorisme.

Vi er i denne sammenheng opptatt av at Europarådet og OSSE utvikler et nærmere samarbeid om terrorbekjempelse. Et tettere samarbeid som bygger på Europarådets standarder og regelverk og OSSEs feltapparat vil gjøre begge organisasjoner mer slagkraftige.

2.3 Økt forståelse og dialog mellom religioner og samfunn

Norge har gjennom en rekke år arbeidet med å fremme dialog mellom ulike etniske og religiøse grupper. Inter-kulturell og inter-religiøs dialog er et av flere virkemidler for å fremme toleranse mellom etniske og religiøse grupper i en rekke land som er preget av terrorisme.

Reaksjonene på Muhammed-karikaturene understreker hvor viktig kulturforståelse og dialog er for å motvirke konflikt basert på religiøse skillelinjer. Norge vil videreføre inter-kulturell og inter-religiøs dialog som et sentralt utenrikspolitisk virkemiddel og en del av Norges forebyggende arbeid mot internasjonal terrorisme. I dette arbeidet vil norske myndigheter fortsatt holde nær kontakt med organisasjoner og institusjoner som til daglig fremmer dialog og toleranse.

Vi har også bidratt til at inter-kulturell og inter-religiøs dialog har fått en sentral plass i Europarådets handlingsplan fra mai 2005. Dette viderefører vi ved å arbeide for at tiltakene i handlingsplanen – blant annet innenfor skoleverket, utveksling og samarbeid og dialog med regionale organisasjoner - følges opp.

Videre støtter vi FN's organisasjon for utdanning, vitenskap og kultur (UNESCO) sitt arbeid mot internasjonal terrorisme. Her er universell tilgang til utdanning et viktig

element - et annet element er hvordan utdanning kan bidra til å redusere etniske og religiøse motsetninger.

2.4 Kampen mot fattigdom

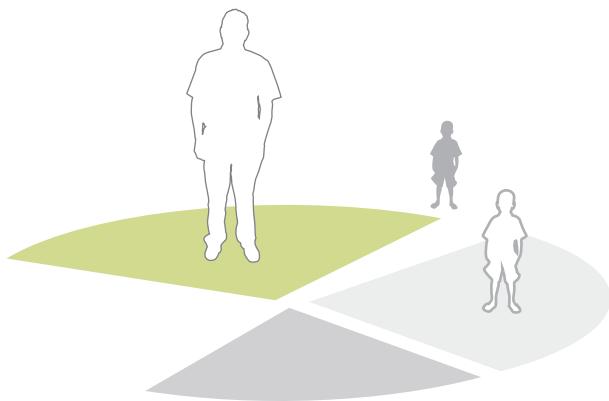
Det er en stigende erkjennelse internasjonalt av at utviklingssamarbeid kan medvirke til å bekjempe internasjonal terrorisme. Norge vil støtte arbeid som bidrar til økt kunnskap om sammenhengen mellom politiske, økonomiske og sosiale forhold og fremvekst av terrorisme og hvordan utviklingspolitikken kan styrke den forebyggende innsatsen mot internasjonal terrorisme.

Tenkningen omkring den forebyggende effekt fattigdomsbekjempelse kan ha i forhold til internasjonal terrorisme er kommet langt i Organisasjonen for økonomisk samarbeid og utvikling (OECD) og UNESCO. Her ser man bl.a. på støtte til arbeidet i lokalsamfunn med å motvirke splittende religiøse og politiske ideologier og motvirke radikalisering av ungdom gjennom fokus på arbeid og utdanning.

OECD er også opptatt av at fattigdomsbekjempelse ikke må føre til ulikhet og ekskludering av enkelte befolkningsgrupper.

Norge vil fortsatt være en sentral støttespiller for FNs utviklingsprogram (UNDP) som blant annet arbeider med å fremme demokra-

tisk styresett, kriseforebygging og gjenoppbygging. UNDP har et nært samarbeid med myndigheter i partnerland. Organisasjonens bidrag til den forebyggende innsatsen mot terrorisme er først og fremst innenfor det arbeidet UNDP gjør innenfor institusjonsoppbygging og -reform. Dette gjelder bl.a støtte til å

Norge vil støtte arbeid som bidrar til økt kunnskap om sammenhengen mellom politiske, økonomiske og sosiale forhold og fremvekst av terrorisme og hvordan utviklingspolitikken kan styrke den forebyggende innsatsen mot internasjonal terrorisme.

styrke utviklingslandene på områder som lovgivning mot hvitvasking av penger, grensekontroll, reform av justissektoren og gjennomføring av rettstatsprinsipper. UNDP er også aktiv i forsoningsprosesser, avvæpning og reintegrering av tidligere stridende.

Norge støtter også sub-regionale organisasjoner i Afrika på dette området. Et eksempel er SADC (Southern African Development Community)-landenes bestrebelser på å hindre organisert kriminalitet, hvitvasking av penger og internasjonal terrorisme i det sørlige Afrika. Vi vil også vurdere andre regionale tiltak for å styrke arbeidet mot terrorisme i afrikanske land.

2.5 Fred og forsoning

Norges innsats for fred og forsoning er et selvstendig bidrag til kampen mot internasjonal terrorisme.

Svake stater preget av voldelig konflikt gir ofte grobunn for terrorisme som kan true regional og internasjonal sikkerhet. I såkalt asymmetriske konflikter kan vi oppleve at den svakere parten – en opprørsgruppe eller terrorgruppering – gjør bruk av terrorhandlinger for å nå egne mål eller tvinge den sterke parten til direkte forhandlinger. Ofte vil situasjonen låse seg ved at den sterke parten nekter å gå inn i slik dialog. Dermed kan vi oppleve en vedvarende voldsspiral der behovet for ekstern medvirkning kan oppstå.

Norge arbeider kontinuerlig for å sørge for at vi så langt som mulig åpner opp for dialog med grupper som er involvert i væpnede konflikter, samtidig som vi ikke går på tvers av våre folkerettslige forpliktelser og de grunnleggende verdiene i norsk utenrikspolitikk. Dette var bakgrunnen for beslutningen om ikke å stå tilsluttet EUs terrorlister som etter

Norges innsats for fred og forsoning er et viktig bidrag i kampen mot internasjonal terrorisme.

vårt syn er for omfattende og legger en unødig begrensning på muligheten for dialog.

Det er en forutsetning at aktørene i fred- og forsoningsprosesser avstår fra terrorhandlinger og viser reell vilje til dialog og politiske løsninger. Det finnes grupper det ikke kan forhandles med, enten fordi midlene de bruker i sin kamp er for ekstreme, eller fordi de politiske målene de søker å oppnå er for diffuse.

Samtidig er det viktig at Norge gir anerkjennelse til individer og grupperinger som forkaster videre bruk av terror og velger legitime virkemidler. Vi er derfor opptatt av å få på plass prosedyrer for sletting av grupper og individer fra FNs terrorlister slik at individer og grupperinger som forkaster videre bruk av terror og velger legitime politiske virkemidler strykes fra listene.

Norge legger vekt på å legge til rette for og støtte fredsskapende prosesser mellom parter i land hvor konflikt pågår. Vi vil legge vekt på støtte til politisk utvikling i fredsbyggende virksomhet, forsoning, godt styresett, utvikling av frie media, rettsoppgjør og sannhetskommisjoner i tillegg til sosial og økonomisk utvikling.

Norge har også gjennom de siste årene styrket innsatsen for sikkerhetssektorreform og styrking av rettskjeden i post-konflikt stater, bl.a. i Afghanistan og på Balkan.

2.6 Stabilitet og gjenoppbygging

Norge deltar i en rekke internasjonale operasjoner der kampen mot internasjonal terrorisme er en viktig målsetting. Vår innsats er kanalisert gjennom FN, NATO, OSSE og EU.

FN har de senere årene påtatt seg et økende antall fredsoperasjoner med stadig mer komplekse mandater. Dette gjenspeiler at disse

operasjonene ofte finner sted i land med svake statsstrukturer. I disse landene er det behov for en omfattende fredsbyggende innsats, bl.a. for å forhindre at de skal utvikle seg til friområder for terrorgrupper og organiserte kriminelle.

Fra norsk side er det viktig å arbeide for et styrket sivil-militært samarbeid med vekt på integrerte operasjoner. Dette gjelder både innenfor rammen av FN, NATO og EU. FNs fredsbyggingskommisjon vil stå sentralt i dette arbeidet. Komplekse mandater og økt vekt på post-konflikt gjenoppbygging og institusjonsbygging – herunder på sikkerhetssiden - er sentralt i denne sammenheng. Norge vil styrke sin innsats på dette området.

Norge er i ferd med å trappe opp deltakelsen i og støtten til FNs fredsoperative innsats, med særlig vekt på Afrika. Opptrappingen gjelder både militær og sivil bistand (bl.a. støtte til reform av sikkerhetssektoren - politi, retts- og fengselsvesen), for å støtte opp om FNs helhetlige

tilnærming til gjenoppbygging etter konflikt.

NATO har de senere år fokusert på nye sikkerhetstrusler med vekt på kampen mot internasjonal terrorisme og spredning av masseødeleggelsesvåpen. Norge støtter arbeidet for å klargjøre og styrke NATOs rolle i kampen mot internasjonal terrorisme.

NATO leder også militære operasjoner der bekjempelse av internasjonal terrorisme er en viktig målsetting.

I Afghanistan har NATO påtatt seg et hovedansvar for sikkerhet og stabilitet gjennom ledelse av den internasjonale stabiliseringsstyrken ISAF. Det er en overordnet målsetting for denne innsatsen å bidra til stabilitet og til å fremme sentralmyndighetenes innflytelse i hele Afghanistan. Et stabilt og demokratisk Afghanistan er viktig

for å forhindre at al-Qaida og andre terrorgrupper igjen skal kunne planlegge og iverksette terroraksjoner fra afghansk territorium.

Norge bidrar til denne innsatsen både med sivile og militære midler. ISAF er vår hovedprioritet på det militære området. I tillegg bidrar vi til opplæringen av afghansk politi og da med vekt på en åpen og demokratisk politistyrke som respekterer og beskytter menneskerettighetene. Vi bidrar også til reform av den afghanske justissektoren gjennom personell fra Styrkebrønnen, som særlig fokuserer på narkotikasaker.

Også på Balkan har vi bidratt til at NATO gjennom lang tid har kunnet motvirke nettverk tilknyttet internasjonal terrorisme. Videre bidrar vi til NATOs operasjon i Middelhavet som har som formål å overvåke transport av materiell og våpen som kan komme i hendene på terrorister.

Norge er i ferd med å trappe opp deltakelsen i og støtten til FNs fredsoperative innsats, med særlig vekt på Afrika.

Norge bidrar aktivt til NATO-Russlandrådetets (NRC) arbeid mot internasjonal terrorisme. Kampen mot terrorisme er et av de områder hvor NATO og Russland har innledet en konstruktiv dialog som har munnet ut i en rekke ekspertseminarer for å utveksle erfaringer om kampen mot internasjonal terrorisme. Vi vil også videreføre vårt bidrag til et anti-narkotikaprojekt innenfor rammen av NRC som vil fokusere på Afghanistan og Sentral-Asia.

Kampen mot narkotika er viktig for anti-terrorarbeidet fordi vi ofte ser nære forbindelser mellom kriminelle miljøer og terrorgrupperinger.

NATO er nå i ferd med å styrke sitt bidrag til reform og opplæring av sikkerhetsstyrker også utenfor partnerlandene i Sentral-Asia og Kaukasus. Partnersamarbeidet har

som målsetting å fremme stabilitet og demokratisering og er noe vi bidrar til. De individuelle samarbeidsprogrammene har en rekke antiterroriltak som informasjons- og etterretningsdeling, styrket arbeid for ikke-spredning og eksportkontroll og lovgivning mot hvitvasking og finansiering av terrorisme. Norge bidrar særlig til sikkerhetssektorreform i Serbia. NATO bidrar videre til opplæring av irakiske sikkerhetsstyrker og med støtte og opplæring til AU i forbindelse med operasjonen i Sudan.

Tilsvarende støtter vi en styrking av NATOs samarbeid med land i Middelhavsregionen og i Midtøsten om en bred reformprosess der også kampen mot internasjonal terrorisme inngår. Vi vil oppmuntre alle landene i regionen til å styrke sitt samarbeid med NATO på dette området.

Norge støtter arbeidet for å klargjøre og styrke NATOs rolle i kampen mot internasjonal terrorisme gjennom å utarbeide en strategisk og overordnet tilnærming.

2.7 Kamp mot spredning av masseødeleggelsesvåpen

Det er en hovedutfordring for det internasjonale samfunnet å forhindre at terroristorganisasjoner får tilgang på masseødeleggelsesvåpen og materiell for fremstilling av slike våpen. Likevel er de internasjonale ikke-spredningsavtalene under sterkt press. Særlig gjelder dette Avtalen om ikke-spredning av kjernevåpen (NPT). Dette er uheldig i en situasjon der det er klare indikasjoner på at ikke-statlige aktører prøver å skaffe seg masseødeleggelsesvåpen.

Det er derfor viktig å styrke det internasjonale samarbeidet og avtaleverket på dette området. Norge har tatt et særlig ansvar for å drive dette arbeidet fremover. Før FN's toppmøtet i 2005 tok vi et initiativ der syv land fra ulike verdenshjørner

og tradisjoner samlet tok til orde for forsterket internasjonal innsats. Det er viktig å styrke FN slik at vi står bedre rustet i kampen mot spredning av masseødeleggelsesvåpen.

Et effektivt ikke-spredningsregime vil også svekke argumentene for en ny generasjon av kjernevåpen. Irreversible kutt i kjernevåpenarsenalene er på sin side den beste garanti mot at kjernevåpen kommer på avveie.

FN-konvensjonen om kjernefysisk terrorisme og styrking av konvensjonen om fysisk sikring av kjernefysisk materiale er viktige for å hindre at terrorister kan anskaffe kjernevåpen. FN's Sikkerhetsrådsresolusjon 1540, som pålegger medlemslandene å hindre ikke-statlige aktører i å anskaffe materiale som kan brukes til masseødeleggelsesvåpen, er særlig viktig for det internasjonale arbeidet mot

Norge har tatt et særlig ansvar for å hindre spredning av masseødeleggelsesvåpen.

spredning av masseødeleggelsesvåpen. Vi arbeider for at resolusjonen blir gjennomført og bistår FN og en rekke utviklingsland med dette.

Vi arbeider også for at så mange land som mulig slutter opp om den nye konvensjonen mot kjernefysisk terrorisme og den reviderte IAEA-konvensjonen om beskyttelse av kjernefysisk materiale. Videre fokuserer IAEOs handlingsplan mot terrorisme på hvordan byrået kan bidra til bedre kjernefysisk sikkerhet i medlemslandene for å redusere faren for terrorhandlinger med kjernefysisk materiale. Norge støtter dette arbeidet og samarbeider nært med IAEA om en rekke tiltak for ikke-spredning og nedrustning.

De multilaterale avtalene er av grunnleggende betydning i det internasjonale ikke-spredningsarbeidet. De alene etablerer imidlertid ikke høye nok og sterke nok barrierer mot spredning av masseødeleggelsesvåpen. Det er derfor behov for andre tiltak og virkemidler.

For det første støtter vi sprednings-sikkerhetsinitiativet (Proliferation Security Initiative - PSI). Dette er et praktisk rettet samarbeid som tar sikte på å forhindre og avskjære illegal transport av masseødeleggelsesvåpen. Som en stor skipsfartsnasjon har Norge både et ansvar for å bidra til dette samarbeidet og relevante ressurser å bidra med.

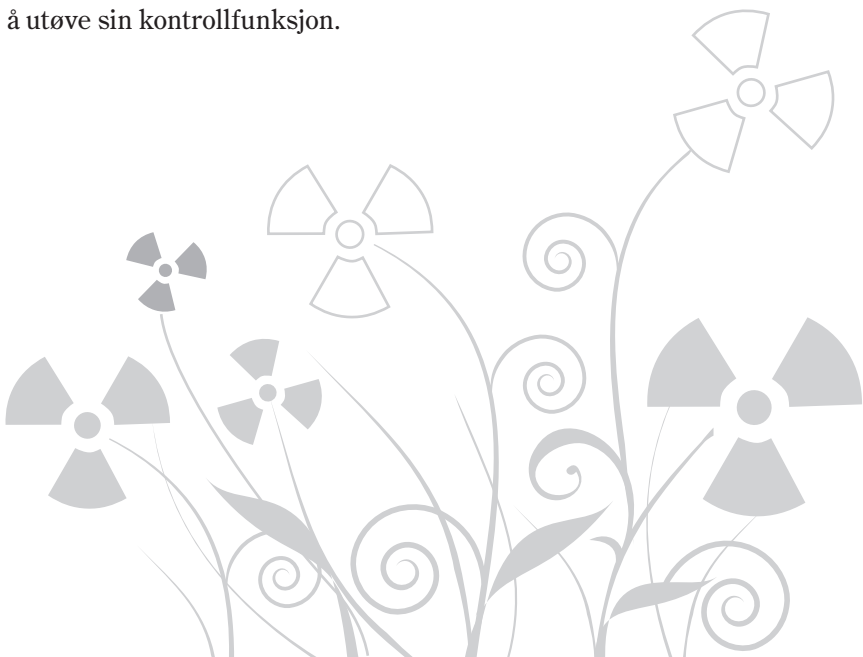
For det andre engasjerer vi oss aktivt i det internasjonale samarbeidet om eksportkontroll. Gjennom internasjonale samarbeidsfora som Australiagruppen, Wassenaar-samarbeidet, Nuclear Suppliers Group (NSG) og Zangger-komiteen arbeider vi for å bedre kontrollen med utførsel og transport av følsomme varer.

For det tredje har vi de siste ti årene lagt ned betydelig innsats for atom-sikkerhet i Russland. De enorme mengdene radioaktivt avfall og brukt brensel i Nordvest-Russland er både en trussel mot miljøet i nord og en spredningstrussel.

Skulle materialet falle i hendene på terrorister kunne det utnyttes til å fremstille strålingsvåpen, f.eks. såkalte skitne bomber. Vi har over de siste ti årene brukt over én milliard kroner på bedring av atomsikkerheten, først og fremst i Nordvest-Russland, og vil videreføre dette arbeidet.

For det fjerde legger vi stor vekt på å styrke IAEAs inspeksjonsordninger. Den største utfordringen er å få flere land til å gjennomføre IAEAs tilleggsprotokoll, som gir organisasjonen langt sterkere virkemidler til å utøve sin kontrollfunksjon.

For det femte er vi opptatt av å få på plass styrket internasjonal kontroll med produksjon av spaltbart materiale. Det er særlig viktig å fjerne muligheten for at uran kan anrikes for våpenformål under dekke av sivile kjernefysiske programmer. Vi arbeider for snarlige forhandlinger om en avtale om stans i produksjon av spaltbart materiale og styrket sikkerhetsarbeid innenfor IAEA. Dette er viktig for å begrense antall kilder til spaltbart materiale som kan falle terrorister i hende.

FN, OSSE, NATO og andre organisasjoner arbeider også for å forhindre at terroristgrupperinger får tilgang til konvensjonelle våpen. Norge deltar aktivt i dette. Et særlig prioritet område for oss er arbeidet for bedre kontroll med håndvåpen. Norge støtter utvikling av en konvensjon som regulerer handelen med konvensjonelle våpen (ATT).

2.8 Finansiering av terrorisme

Å forhindre finansiering av terrorvirksomhet er en viktig del i bekjempelsen av terrorisme. Også dette krever et nært internasjonalt samarbeid.

I 2004 fikk Verdensbanken og Det internasjonale valutafondet (IMF) et særlig mandat for å bekjempe hvitvasking og finansiering av terrorisme. Norge har gjennom samfinansiering bidratt til å styrke dette arbeidet.

Videre har vi sluttet oss til anbefalingene fra Financial Action Task Force (FATF) om å motarbeide finansiering av terrorisme. FATF er en internasjonal arbeidsgruppe som ble etablert i 1989 etter initiativ av G7-landene. FATF har spilt en sentral rolle for å utvikle internasjonale standarder for å bekjempe hvitvasking. Siden terrorangrepene 11. september 2001 har gruppen vedtatt ni særskilte anbefalinger mot terrorfinansiering. Flere av dem er nært knyttet til FNs anti-terrorinstrumenter.

Vi støtter arbeidet med å implementere FATFs anbefalinger globalt slik at ikke enkeltland med utilstrekkelige regler og systemer for håndheving og kontroll misbrukes for finansiering av terrorisme.

Norge vil videreføre samarbeidet med arbeidet i FN, FATF, IMF og Verdensbanken for å forhindre finansiering av terrorvirksomhet.

2.9 Forsterket politi- og etterretningssamarbeid

Internasjonalt samarbeid innenfor politi- og justissektoren er svært viktig for å bekjempe terrornettverk, avverge angrep og rettsforfølge terrormistenkte. Terrorgrupper finansierer deler av sin aktivitet gjennom organisert kriminalitet, slik som narkotikaomsetting, våpen- og menneskehandel. Forebygging av slik kriminalitet er viktig for å forebygge og bekjempe terrorisme. Det er likeledes viktig å etablere gode internasjonale rutiner for kriminalitetsbekjempelse.

Norge vil videreføre samarbeidet med EU på politi- og justissiden og arbeide for å styrke det internasjonale politisamarbeidet. Siden 2001 har EU styrket sitt politi- og justissamarbeid. EU vedtok den første handlingsplanen mot terrorisme høsten 2001 og har siden oppdatert

den jevnlig. I tillegg vedtok EU i desember 2005 en strategi mot terrorisme og en handlingsplan mot radikaliserings. Tanken er å få bedre koordinering og prioritering av EUs innsats.

Norge samarbeider tett med EU der det er formålstjenlig og praktisk mulig. En rekke av de konkrete tiltakene i EUs handlingsplan kan bli juridisk bindende for Norge gjennom EØS- eller Schengen-avtalen. Det er derfor avgjørende for norske myndigheter å være i nær kontakt med EU slik at vi i størst mulig grad kan bidra til utviklingen av samarbeidet. Norge har egne samarbeidsavtaler med Europol og Eurojust og vil ta sikte på å slutføre forhandlingene om en utleveringsavtale med EU bygget på den europeiske arrestordren.

Etter 2001 har det internasjonale etterretningssamarbeidet for bekjempelsen av internasjonal terrorisme

Fra norsk side vil vi aktivt arbeide for et tett internasjonalt etterretningssamarbeid mot terrorisme.

medvirket til at mer enn 30 planlagte terrorangrep i Europa er avverget. Dette har vært mulig på grunn av effektive, forebyggende metoder og et bredt internasjonalt samarbeid mellom sikkerhets- og etterretningstjenestene. Norge vil bidra til å videreføre og styrke det multilaterale samarbeidet mellom sikkerhetstjenestene i Europa. I tillegg er det viktig å styrke og videreutvikle det bilaterale samarbeidet mellom Politiets sikkerhetstjeneste (PST) og andre sikkerhetstjenester både innenfor generelt analysearbeid og i konkrete saker.

I denne sammenheng er det også viktig å videreutvikle forbindelsene til EU og ta del i det forsterkede etterretningssamarbeidet innenfor EU. Samtidig skal vi arbeide for å styrke

etterretningssamarbeidet i NATO og med våre allierte på bilateral basis. Det er videre viktig at vi løpende vurderer behovet for nye internasjonale samarbeidspartnere i samsvar med endringer i trusselbildet.

Det er avgjørende at de norske tjenestene er godt koordinert og at de videreutvikler sin egen kompetanse om internasjonal terrorisme. Dette er nødvendig for at de skal kunne bidra til et bredere internasjonalt samarbeid og for å kunne analysere og fortolke den informasjonen de får tilgang til. Vi må derfor videreutvikle og styrke koordineringen og samarbeidet mellom berørte nasjonale aktører, herunder gjennom Koordinerings- og rådgivningsutvalget for etterretnings- og sikkerhetstjenestene (KRU).

Norge vil videreføre samarbeidet med EU på politi- og justissiden og arbeide for å styrke det internasjonale politisamarbeidet.

3. STYRKET SAMORDNING

Denne strategien trekker opp de overordnede målsettingene som ligger til grunn for norsk innsats i kampen mot internasjonal terrorisme og de viktigste norske prioriteringer og posisjoner i det arbeidet som pågår internasjonalt på dette området.

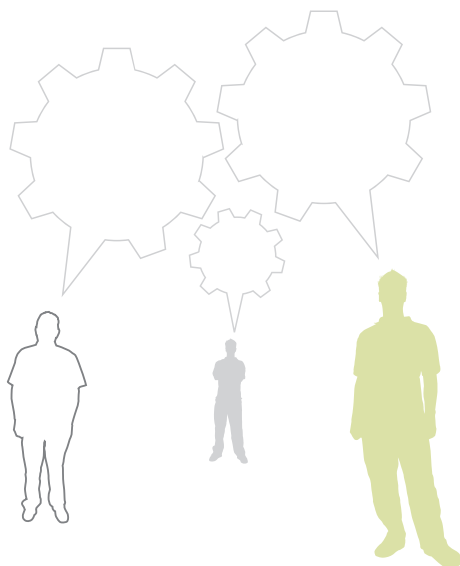
Det gjelder både det arbeidet Norge bidrar til internasjonalt når det gjelder tiltak for å forebygge og for å bekjempe internasjonal terrorisme. Norges samlede internasjonale innsats i kampen mot internasjonal terrorisme er betydelig. Vi er engasjert langs en rekke spor.

Strategien viser samtidig at det på flere områder er behov for å samle den norske innsatsen:

- Vi må styrke vår evne og våre muligheter til være en pådriver på felt som vi anser som særlig viktige i arbeidet mot internasjonal terrorisme.
- Vi må styrke vår evne til raskt å tilpasse og koordinere tiltak i FN, NATO, OSSE og andre internasjonale samarbeidsfora.

- Vi må se vår internasjonale innsats i sammenheng med vår innsats her hjemme og trekke veksler på nasjonale erfaringer og prioriteringer der dette er naturlig.

For å bidra til slik koordinering og samråd på norsk side vil det bli utpekt en spesialrepresentant for terrorisme som vil få et overordnet ansvar for å koordinere Utenriksdepartementets innsats mot internasjonal terrorisme.

Spesialrepresentanten vil representere Norge i de fora der dette er naturlig og vil drøfte relevante problemstillinger med nærstående land og andre samarbeidsland. Spesialrepresentanten vil samarbeide nært med norske utenriksstasjoner for å sikre en helhetlig og koordinert innsats på feltet.

Videre vil det bli lagt opp til en styrking av kontakten og informasjonsutvekslingen mellom de mest berørte departementer og etater som arbeider med spørsmål knyttet til kampen mot internasjonal terrorisme.

Utenriksdepartementet vil også ta initiativ til å opprette en prosjektgruppe med deltakelse fra

norske frivillige organisasjoner og forskningsinstitusjoner for å se på hvordan vi fra norsk side kan styrke og videreutvikle vår innsats mot internasjonal terrorisme. Som denne strategien understreker, er det mer langsiktige, forebyggende arbeidet mot internasjonal terrorisme en særlig prioritert oppgave for Norge. Gruppens arbeid vil gjenspeile dette.

Dernest vil Norge ta et særlig ansvar for å videreføre vår bistand til enkeltland i kampen mot terrorisme gjennom utarbeiding av bilaterale samarbeidsprogrammer. Det vil legges vekt på å utvikle samarbeid med land der Norge allerede er engasjert på andre områder.

Utgitt av: Utenriksdepartementet

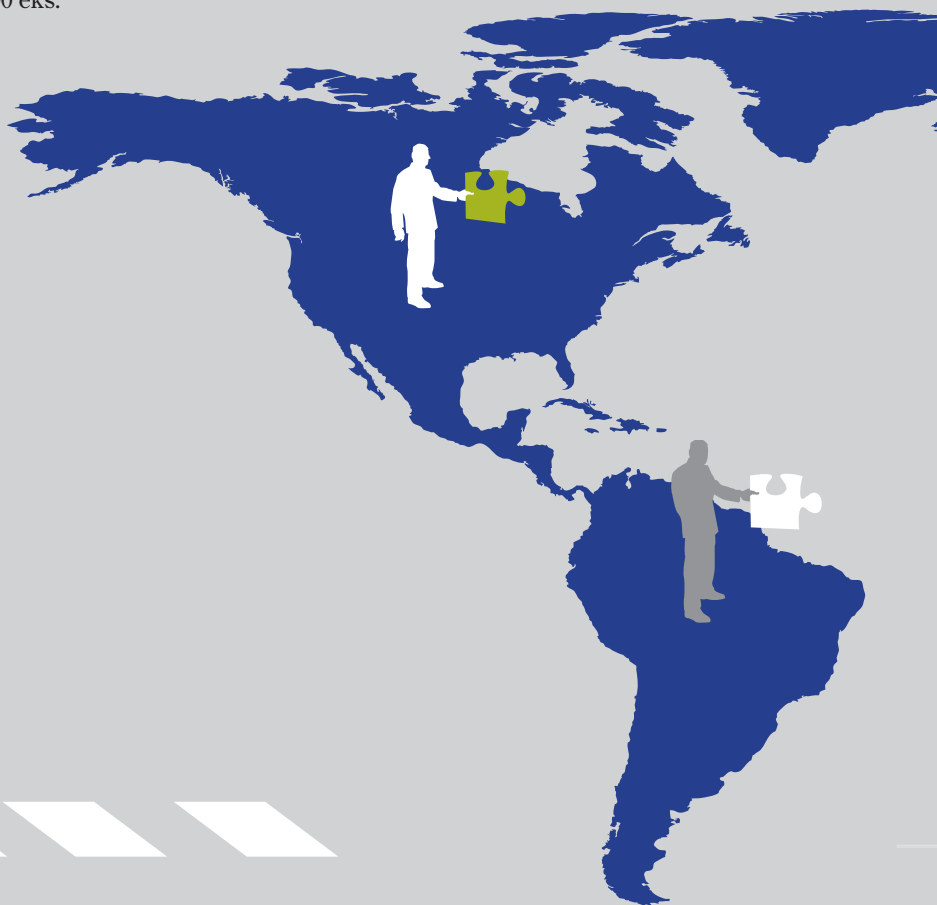
Offentlige institusjoner kan bestille flere eksemplarer av denne publikasjonen fra: Departementenes servicesenter
Kopi- og distribusjonsservice
www.publikasjoner.dep.no
E-post: publikasjonsbestilling@dss.dep.no
Telefaks: 22 24 27 86

Oppgi publikasjonskode: E-803 B

ISBN 82-7177-796-3

Trykk: Joker Grafisk - 09/2006

Opplag 500 eks.

Design/illustrasjoner/layout:
Endre Barstad Grafisk Design
endre.barstad@online.no